
POLISH ASSOCIATION OF ATHLETICS NATIONAL TEAM MEMBERS AT THE EUROPEAN ATHLETICS CHAMPIONSHIPS IN THE PERIOD FROM 1934 TO 1990

Karolina H. PRZEDNOWEK

Faculty of Physical Education, University of Rzeszow

Key words:

- athletics,
- European Athletics Championship

Abstract:

The first European Athletics Championships were staged in Turin in 1934 and included only men's events. It was not until after the World War II, at the European Athletics Championships in Oslo in 1946, that the competition comprised both men and women. The first Polish Association of Athletics national team member to win a medal for Poland was Janusz Kusociński, and the first female multiple medalist was Stanisława Walasiewicz. At the 2nd European Athletics Championships in the capital of Austria, this young female athlete was awarded four medals; two gold and two silver ones. In the period from 1934 to 1990, Polish athletes won at the European Athletics Championships a total number of 92 medals (31 gold, 26 silver, 37 bronze ones). The most European champion titles were awarded to Irena Szewińska, who managed to enter the top of the podium for 5 times.

The European Athletics Championships (from now on called EAC) have been organized by the European Athletics Association since 1934. The event took regularly place every four years, with exception of the turn of the sixties and seventies of the 20th century. The host of the first EAC edition was Turin. Initially, only men were allowed to take part in competitions. It was only after the World War II that at the EAC in Oslo the competition comprised both men and women.

In 1934 the economic situation of the Polish Association of Athletics (from now on called PAA) was difficult, although in comparison with the twenties, a significant improvement was visible. Until 1927 the Association, clubs and districts received financial means mainly from membership fees and donations. With establishment of the State Office of Physical Education and Military Training, the PAA received modest amounts of money from the state¹. Unfavorable financial situation significantly slowed down the development of Polish athletics. However, compared to other sports, the situation of the "Queen of sports" was not too bad. There were athletic facilities available to sportsmen, what guaranteed a minimal development of this kind of sport.

The first medal at the EAC won Janusz Kusociński who came second in the 5000 m race. The third place and the bronze medal were awarded to Jerzy Pławczyk in decathlon². The 2nd EAC were held separately for men and women. The women competed in Vienna. The real star of the event was Stanisława Walasiewicz. In the capital of Austria that young female athlete won four medals; two gold and two silver ones. She conquered the title of European champion in 100 m (11.9 s) and in 200 m (23,8 s) races, while participation in long jump and

¹ T. Jurek, *Lekkoatletyka polska do 1945 roku*, (in:) *Lekkoatletyka w Polsce 1919–1994*. Edited by B. Woltmann, Warszawa 1994, s. 31.

² *Rocznik Jubileuszowy PZLA 1968*, Warszawa 1969, p. 24.

4x100 relay brought her two titles of European female vice champion. In men's competitions held in Paris, the Polish athletes didn't show the top shape. The best was Witold Gerutto who succeeded in winning the European vice champion title in decathlon (7006 points)³.

In order to improve the condition of Polish athletics before the upcoming EAC in Oslo in 1946, the PAA organized training camps in Białobrzegi and in Warsaw, run by Zygmunt Siedlecki. For the first time, in Bislet stadium in Oslo, the male and female championships were held together. Regrettably, our national team didn't play a significant role in Oslo, because the time spent on preparations turned out to have been too short. Although the national team was quite large (36 male and female athletes), in the capital of Norway the points were scored only by women. The only one bronze medal seized Jadwiga Wajs-Grętkiewicz who threw the discus over the distance of 39.37 m and finished fourth in shotput (11.65 m). Everybody counted on a good result of Stanisława Walasiewiczówna, but she failed to succeed. Among the men, the best was European vice champion from the previous championships, Witold Gerutto. However, due to an injury, that athlete came only ninth in decathlon⁴.

In the years 1949–1950 intensive attempts to improve the condition of Polish athletics were initiated. A team of numerous prominent coaches and activists was established. A strong emphasis was placed on among others training of both athletes and coaching staff. Of course, time was needed in order to obtain results of those measures. They were visible among others at the EAC in Stockholm in 1958. On the other hand, performance at the 4th EAC in Brussels still was unsuccessful. The Polish team, consisting of only three athletes, wasn't able to win a medal for their country. Emil Kiszka came fourth and found himself just behind the podium, Edward Adamczyk finished tenth in decathlon, and Magdalena Bregulanka who in the shotput event achieved the distance of 12.80 m finished fifth⁵.

At the 5th EAC in Bern in 1954 arrived quite young and numerous team of 49 Polish athletes. The most hope was put on Janusz Sidło. The favorite of the javelin throw event did of course not let down Polish fans and won the title of European champion by throwing the javelin over the distance of 76.35 m. The vice champion's title in long jump was unexpectedly awarded to Zbigniew Iwański (7.46 m). The medal output was increased by Elżbieta Duńska who finished third also in long jump. At those championships, for the first time women competed at medium distances. Poland was represented at that event by Bożena Pestka who came fifth in 800 m race⁶.

Twelve medals (8 gold, 2 silver, 2 bronze) is the output of Polish athletes at the EAC in Stockholm held from 19th to 24th of August 1958. Measures taken up a decade earlier aimed at improvement and development of the Polish "Queen of sports" proved very successful. At that time, the PAA introduced standardization courses for coaches and initiated central training of top athletes. Two years later, the Central Council of Trade Unions started an intensive training work in training camps and climatization trainings. The Olympic Preparation Center in Wałcz run by Jan Mulak was the place where the long distance runners emerged; in Stockholm they increased the medal output of our country. The European champion titles were awarded to: Zdzisław Krzyszkowiak (10 km race – 28.56,0 min; 5000 m race – 13.53,4 min), Jerzy Chromik (3000 m steeplechase – 8.32,8 min), Tadeusz Rut (hammer throw – 64.78 m), Edmund Piątkowski (discus throw – 53.92 m), Janusz Sidło (javelin throw – 80.18 m), Józef Szmidt (triple jump – 16.43 m), Barbara Lerczak-Janiszewska (200 m race – 24.1 s)⁷.

³Ibidem, p. 26.

⁴Ibidem, p. 29.

⁵Ibidem, p. 34.

⁶Ibidem, p. 37.

⁷Rocznik Jubileuszowy PZLA 1968, Warszawa 1969, p. 43-44.



Photo 1. Janusz Sidło was the first athlete in Europe to throw the javelin beyond the distance of 80m.

Source: Rocznik Jubileuszowy 1968, Warszawa 1969

In 1961 there was a change in the position of PAA vice president and training manager. Under the leadership of Antoni Morończyk who was also appointed the chairman of Coaches Council, a new plan of Polish athletics development was worked out. Among others, the training center in Spała with a very good training and living facilities was established. All those measures impacted to some degree successful performance of Polish athletes at the 7th EAC in 1962. This time Serbia (Belgrade) was entrusted with the organization of the event. Our athletes won 12 medals, 11 scoring places, whereas just behind the podium, on fourth places as many as four athletes were ranked. Gold medals were awarded to: Józef Szmidt (triple jump – 16.55 m), Teresa Cieply (80 m hurdle race – 10.6 s), and women's 4x100 m relay. European vice champions became: Elżbieta Krzesińska (long jump – 6.22 m), Marian Foik (200 m – 20.8 s), Witold Baran (1500 m – 3.42,1 min), Kazimierz Zimny (5000 m – 14.04,8 min), and men's 4x100 m relay. Lower places on the podium entered: Teresa Cieply (100 m – 11.4 s), Maria Piątkowska (80 m hurdle race.), Barbara Lerczak-Sobottowa (200 m – 23.9 s), and Władysław Nikiciuk (javelin – 77.66 m). At those championships Andrzej Badeński who came sixth in 400 m race made his debut⁸.

The EAC in 1966 in Budapest will undoubtedly make the history, as the Polish athletes seized the record number of medals there. 15 discs, including 7 gold, 5 silver and 3 bronze ones is the medal output of our country's national team members won in the Népstadion. Despite not too good weather, on the second day of competitions the Polish athletes started winning their events and seize medals. Very well did the sprinters. Ewa Kłobukowska and Wiesław Maniak each came first in their 100 m races with results of 11.5 s. and 10,5 s., respectively. The following day of competitions belonged to our 400 m runners. Stanisław Grędziński finished first and just after him came Andrzej Badeński, the world's best 400 m runner from 1965. Next, the great women's 200 m race took place. This time Ewa Kłobukowska came second and the European champion's title was awarded to Irena Kirszenstein. Polish athletes were also unbeatable in men's 4x400 m relay, women's 4x400 m relay, as well as in women's long jump. The lowest place on the podium entered Władysław Komar in shotput (18.68 m), Elżbieta Bednarek in 80 m hurdle race (10.7 s), and Jarosław Bieda in high jump (1.71 m)⁹.

⁸Ibidem, p. 47-48.

⁹J. Samulski, *Budapeszt – Lato 1966*, Rocznik PZLA 1966, Warszawa 1967, p. 23-36; *Mistrzostwa Europy 1966 Budapeszt*, Rocznik PZLA 1966, Warszawa 1967, p. 37-38.



Photo 2. Polish women's 4x100 relay – European champion in 1966
Source: Rocznik Jubileuszowy 1968, Warszawa 1969

The largest athletic event of 1969 was undoubtedly European Championships (from now on: EAC) in Athens. This event was held during the period of complete reconstruction of Polish athletics. New team took over the top managerial positions in the PAA and the athletes' staff was radically rejuvenated. The participation of the Polish national team at the championships was mainly aimed at searching for talented young competitors that would equal the European class athletes in terms of training and psychical resistance. Despite many failures, this task was partially fulfilled.

At the 9th EAC Poland was represented by a team of 17 women and 38 men who brought seven medals from the capital of Greece. European champion's titles were awarded to Mirosława Sarna in long jump with the result of 6.49 m and Jan Werner in 400 m race with the time of 45,1 s. Worth noting are also bronze medals won by Teresa Nowak in 100 m hurdle race – 13.7 s, Zenon Nowosz in 200 m race – 20.9 s, Stanisław Grędziński in 400 m race – 45.8 s., Henryk Szordykowski in 1500 m race – 3.39,8 min, and Janusz Sidło in javelin throw – 82.90 m. At those championships two national records were also set: in 1500 m race by Zofia Kołakowska – 4.25,4 min and in 4x400 m relay race by Krystyna Hryniewiecka, Anna Bełtowska, Danuta Piecyk, and Elżbieta Skowrońska – 3.38,1 min. The absence of Irena Szewińska due to her pregnancy resulted in lack of success of the Polish women's relay. Polish athletes scored in total 88 points, and in medal ranking Poland was ranked sixth, behind GDR, USSR, Great Britain, France, and Czechoslovakia.

The EAC in Helsinki, that were held from the 10th to 15th of August 1971 were the final test before the Olympic Games. A record number of Polish athletes amounting to 65 national team members left for the capital of Finland in exceptionally good moods. At the events staged prior to the EAC, the Poles presented a high level of skills, so everybody hoped for a better medal output. However, the most athletes didn't demonstrate the top shape. There were different reasons of failure, including among others poor psychical resistance, choosing persons to the national team based on just one result, calendar mistakes, and also problems resulting from the contest with Czechoslovakia and Hungary. It also turned out, that European athletes have significantly improved their skills¹⁰. Finally, Poland was ranked fifth in team ranking, scoring 117 points. Gold medal was awarded only to Daniela Jaworska in javelin throw – 61.00 m. Two men's relays: 4x100 m including Gerard Gramse, Tadeusz Cuch,

¹⁰J. Jackowski, *Ocena sezonu 1971*, Rocznik PZLA 1971, Warszawa 1972, p. 5-14;

Zenon Nowosz, and Marian Dudziak (39.7 s), and 4x400 m with Andrzej Badeński, Jan Balachowski, Waldemar Korycki, and Jan Werner (3.03,6 min) came second. In women's events, bronze medals were awarded to Irena Szewińska in 200 m race with the time of 23.3 s and Teresa Sukniewicz in 100 m hurdle race – 13.3 s, while in the male team Jan Werner in 400 m race (45.6 s), Stanisław Szudrowicz in long jump (7.87 m) and Władysław Komar in shotput (20.04 m) finished third¹¹.

In 1974 the training staff took up intensified efforts aimed at improvement of top Polish athletes' sports skills. After unsuccessful performance in Athens and Helsinki, the following championships brought more success to the Polish athletics. 10 medals, 26 starts in finals, 127 scores and the fourth place in medal ranking are the results of Polish national squad including 56 athletes at the 11th European Championships in Rome, that were staged from the 1st to the 8th of September 1974¹².

The most prominent competitor at that event was Irena Szewińska who won two European champion's titles; in 100 and 200 m races (11.13 s; 22.51 s) and a bronze medal in 4x100 m relay race (43.48 s). Significant achievements were also recorded in the male team. Worth noting are Mirosław and Leszek Wodzyński who advanced to the finals in 110 hurdle race, winning silver and bronze medals, respectively. The final 3000 m steeplechase also belonged to the Pole Bronisław Malinowski (8.15,0 min). Two Polish national team members attended the triple jump final - Andrzej Sontag seized the bronze medal with the result of 16.61 m, and Michał Joachimowski came fifth. The title of European champion was awarded also to Ryszard Skowronek in decathlon that beat his rivals by scoring 8.207 points¹³. In spite of all those achievements, the Polish athletics still was behind the European level. Serious deficits were visible, especially in men's sprint; there were generally no middle and long distance races, the situation of throwing and jumping events was also difficult.

Results and achievements at the European Championships in Prague in 1978 were compared to those from Athens in 1969, where the output of Polish athletes was practically the same. The Poles won only 7 medals, 95 scoring points and came fifth in team ranking. During the first days of competitions Polish athletes noted nothing but failures. Competitions, that in the national team were regarded as the strongest ones (pole, women's 100 m hurdle race, women's 400 m race) didn't bring the expected success. Only on the last day of the event the Polish team demonstrated a higher sports skills level. The top of the podium entered Bronisław Malinowski after winning the 3000 steeplechase (8.15,1 min). Another gold medal seized the men's 4x100 m relay (38,58 s). Jan Pusty in 110 m hurdle race and the men's 4x400 m relay were awarded vice champion's titles. Three Polish athletes: Irena Szewińska, who had already been concluding her sports career (400 m race), Jan Ornoch (50 km race walking) and the women's 4x400 m relay finished third¹⁴.

In Prague only 46 athletes participated finally in the event. It was the most modest team attending the EAC since 1954. That situation was an indication of a significant deficit of athletes resulting among others from the lack of rules defining recruitment and selection to the respective athletic groups, bad condition of sports facilities and the insufficient education and training level of coaching staff.

In consequence of the country's worsening economic situation and changes taking place in political life, the performance of the Polish athletes at the 12th EAC in Athens in 1982

¹¹X Mistrzostwa Europy w Helsinkach, *Lekka Atletyka* 1971, no. 10, p. 1-27; *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975, p. 239-240; *X Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce Helsinki 10 – 15.08.1971 r.*, p. 44-48.

¹²Z. Głuszek, *Wymowa dziesięciu medali*, *Lekkoatletyka* 1974, nr 11, p. 3-5.

¹³*Wyniki XI Mistrzostw Europy-Mężczyźni*, p. 6-13; *Wyniki XI Mistrzostw Europy – Kobiety*, p. 14-18, *Lekkoatletyka* 1974, no. 11; *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975, p. 245.

¹⁴Z. Chmielewski, R. Żochowski, *Sport'78 Kalejdoskop*. Warszawa 1979, p. 119-128; *Wyniki XII Mistrzostw Europy*, *Lekkoatletyka* 1978, no. 11, p. 6-16.

was below expectations. In the final ranking the female team finished 7th with the total number of 39 scoring points. The men came eighth scoring only 69 points. The only gold medal won Lucyna Langierówna-Kałek in 100 m hurdle race (12,45 s). Janusz Trzepizur (high jump – 2,27 m) and Bogusław Kamiński (3000 m steeplechase – 8.19,22 min) came second in finals. Athletes that achieved top places at Olympics in 1976 and 1980 for different reasons didn't attend the championships in Athens. They were replaced by young, little talented sportspeople who weren't able to equal their European rivals¹⁵.

The performance of Polish athletes at the following two editions of EAC was even worse. In Stuttgart, from the 26th to 31st of August 1986, for the first time since 1954 the Poles didn't win a medal in individual events. Following the disqualification of the USSR team, only women's 4x400 m relay consisting of Ewa Kasprzyk, Marzena Wojdecka, Elżbieta Kapusta, and Genowefa Błaszak seized a bronze medal with the time of 3.24,65 min. Worth attention is also the achievement of Krzysztof Krawczyk who was finally fifth in high jump. Fifth finished also Ryszard Ostrowski in 800 m race. In a very balanced 400 m hurdle race our female athlete Genowefa Błaszak also came fifth. Much hope was put on the performance of Bogusław Mamiński. Unfortunately, that athlete did not finish the race over his crown distance, the 300 m steeplechase. Four years later, from Croatian Split in 1991, the Poles brought only two bronze medals. First of them was unexpectedly awarded to Piotr Piekarski in 800 m race (1.47,70 min), and the other one seized the long distance runner Sławomir Majusiak in 5000 m race (13.22,92 min)¹⁶.

In the period from 1934 to 1954 the Poles didn't achieve significant results at the EAC. Especially after the Second World War, the sports level of our national team was significantly below the European top. For the EAC in 1950 in Oslo went a very modest team of only 3 athletes; they brought no medals from the Norway's capital. It was the worst performance of Poles at the EAC until 1990.

The years of glory for the Polish "Queen of sports" on the European level fall to the period from 1958 to 1974. Within that time the Polish athletes won the greatest number of medals. Worth attention is the performance of our sportspeople in Budapest in 1966. In the capital of Hungary, the Polish athletes entered the podium for as many as 15 times; seven of them were awarded the titles of European champions, and five those of vice champions. During those years the Poles acquired also a record number of scoring points in the EAC general ranking; apart from that, most athletes advanced to final rounds in the respective events. The number of athletes attending the EAC in the period from 1958 to 1974 was also high. In 1971 a team of our 65 athletes attended the EAC. It was the most numerous Polish national squad at the EAC within the researched period.

The origins of regression in Polish athletics began from 1978 on, when at the EAC in Helsinki the Poles scored only 95 points. Four years later, in Athens, our national team members finished only eighth in general ranking, with 69 points. And the real decrease of shape is visible in the following years. In 1990, at the EAC in Split, the Polish national team consisted of only 19 male and female athletes. That modest staff managed to win only two bronze medals, scored 28 points in the general ranking and only seven athletes advanced to final rounds.

In the period from 1934 to 1990, the Polish athletes won at the EAC a total number of 92 medals. In the researched period, thirty-one athletes entered the top of the podium, the titles of European vice champions won 26 Polish athletes. On the other hand, bronze medals

¹⁵J. Żemantowski, *Cztery asy w marnej talii*, *Lekkoatletyka* 1982, no. 312, p. 4-5; *Mistrzostwa Europy 6 – 12.09.1982 Ateny*, *Rocznik PZLA* 1982, Warszawa 1983, p. 66-72.

¹⁶*XIV Mistrzostwa Europy Stuttgart 16 – 31 sierpnia*, *Rocznik PZLA* 1986, Warszawa 1987, p. 290-295; B. Lisowski, M. Petruczenko, *Zza trybun Neckarstadionu*, *Lekkoatletyka* 1986, no. 10 (359), p. 3-6; D. Grinberg, Z. Jonik, H. Kurzyński, L. Luftman, S. Pietkiewicz, J. Rozum, T. Wołejko, *90 lat polskiej lekkoatletyki 1919–2009*, Komisja Statystyczna PZLA, Warszawa 2009, p. 97.

were awarded to 37 athletes. The greatest number of medals, 10 in total, seized Irena Szewińska. That talented Polish female athlete entered the top of the podium for as many as five times. The team of multiple medalist includes among others Stanisława Walasiewicz (4 medals), Jan Werner (4 medals), Janusz Sidło (3 medals), and Teresa Cieply (3 medals). Moreover, the Polish national athletics team set as many as 23 new championship records. The most records, as many as seven, were broken in 1958 in Budapest. At those EAC the Polish athletes won the greatest number of gold medals in the history of the European Athletics Championships.

Table 1. European Athletics Championships editions in the period from 1934 to 1990

Data	Host	Stadium
From the 7 th to the 9 th of September 1934	Turin	Stadium Mussolini
From the 3 rd to the 5 th of September 1938 From the 17 th to the 18 th of September 1938	Paris* Vienne**	Stade Olympique Yves-du-Manoir Praterstadion
From the 23 rd to the 25 th of August 1946	Oslo	Stadium Bislett
23 – 27 sierpnia 1950	Bruksela	Stadium Króla Baudouina I
25 – 29 sierpnia 1954	Bern	Neufeld
19 – 24 sierpnia 1958	Stockholm	Olimpic Stadium
12 – 16 sierpnia 1962	Belgrade	Stadium Armii Jugosłowiańskiej
30 sierpnia – 04 września 1966	Budapest	Népstadion
16 – 21 września 1969	Athens	Stadium Karaískákis
10 – 15 sierpnia 1971	Helsinki	Olimpic Stadium
01 – 08 września 1974	Rome	Olimpic Stadium
25 sierpnia – 03 września 1978	Prague	Stadium Evžena Rošického
06 – 12 września 1982	Athens	Olimpic Stadium
26 – 31 sierpnia 1986	Stuttgart	Neckarstadion
27 sierpnia – 01 września 1990	Split	Poljud

*Men competition took place in Paris

** Women competition took place in Vienne

Source: Based on press and research

Table 2. Medal output of Polish athletes at the EAC in the period from 1934 to 1990

	gold	silver	bronze	Sum
1934	0	1	1	2
1938	2	3	1	6
1946	0	0	1	1
1650	0	0	0	0
1954	1	1	1	3
1958	8	2	2	12
1962	3	5	5	13
1966	7	5	3	15
1969	2	0	7	7
1971	1	3	5	9
1974	4	2	4	10
1978	2	2	3	7
1982	1	2	1	4
1986	0	0	1	1
1990	0	0	2	2
Sum	31	26	37	92

Source: Based on press and research

Table 3. Poles at the EAC in the period from 1934 to 1990

Year	The number of athletes	The number of places in the finals	Points in the general classification	The number of medals	Place for point	The number of disciplines	
						M	K
1934	5	5	25	2	9	22	-
1938 Paryż	7	7	24	1	10	23	-
1938 Wiedeń	7	9	46	5	2	-	9
1946	18	8	26	1	12	24	9
1950	3	3	11	0	16	24	10
1954	35	16	60	3	8	24	11
1958	49	29	154	12	4	24	12
1962	50	30	152	13	4	24	12
1966	56	28	159	15	4	24	12
1969	55	21	88	7	5	24	14
1971	65	29	117	9	5	24	14
1974	56	26	127	10	4	24	15
1978	46	22	95	7	4	24	16
1982	37	15	69	4	8	24	17
1986	36	12	40	1	9	24	19
1990	18	7	28	2	14	24	19
Sum	529	267	1221	92	-	-	

Source: Based on press and research

Table 4. Records of the Championships set by the Polish national athletics teams at the EAC in the period from 1934 to 1990

Rok	Disciplines	Athlete	Results
1938	100 Meters 200 Meters	Stanisława Walasiewicz Stanisława Walasiewicz	11,9 s 23,8 s
1958	5000 Meters 10000 Meters 3000 Meters Steeplechase Triple jump Discus throw Hammer throw Javelin throw	Zdzisław Krzyszkowiak Zdzisław Krzyszkowiak Jerzy Chromik Józef Szmidt Edmund Piątkowski Tadeusz Rut Janusz Sidło	13.54,4 min 28.56,0 min 8.38,2 min 16,43 m 53,92 m 64,78 m 80,18 m
1962	Triple jump	Józef Szmidt	16,55 m
1966	200 Meters 4x100 Meters Relay 4x400 Meters Relay Long jump	I. Kirszenstein E. Bednarek, D. Straszyńska, I. Kirszenstein, E. Kłobukowska J. Werner, E. Borowski, S. Grędziński, A. Badeński I. Kirszenstein	23,1 s 44,4 s 3.04,5 min 6,55 m
1969	400 Meters	Jan Werner	45,7 s
1971	Javelin throw	Daniela Jaworska	61,00 m
1974	3000 Meters Steeplechase Decathlon 100 Meters 200 Meters	Bronisław Malinowski Ryszard Skowronek I. Szewińska I. Szewińska	8.15,0 min 8207 p. 11,13 s 22,51 s
1978	3000 Meters Steeplechase 4x100 Meters Relay	Bronisław Malinowski Z. Nowosz, Z. Licznarski, L. Dunecki, M. Woronin	8.15,1 min 38,58 s
1982	100 Meters Hurdles	Lucyna Kałek	12,45 s

Source: D. Grinberg, Z. Jonik, H. Kurzyński, L. Luftman, S. Pietkiewicz, J. Rozum, T. Wołejko, *90 lat polskiej lekkoatletyki 1919–2009*. Komisja Statystyczna PZLA, Warszawa 2009, p. 28-31.

Table 5. Polish multiple medalists at the EAC

Athlete	gold	silver	bronze	Sum
Irena Szewińska	5	1	4	10
Stanisława Walasiewicz	2	2	0	4
Barbara Sobotta	2	0	2	4
Jan Werner	2	1	1	4
Ewa Kłobukowska	2	1	0	3
Andrzej Badeński	1	2	0	3
Teresa Cieply	2	0	1	3
Stanisław Grędziński	2	0	1	3
Janusz Sidło	2	0	1	3
Zenon Nowosz	1	1	1	3
Maria Piątkowska	0	1	2	3

Source: Based on press and research

REPREZENTANCI POLSKIEGO ZWIĄZKU LEKKIEJ ATLETYKI NA ME W LEKKOATLETYCE W LATACH 1934–1990

Karolina H. PRZEDNOWEK

Wydział Wychowania Fizycznego, Uniwersytet Rzeszowski

Słowa kluczowe:

- lekkoatletyka,
- Mistrzostwa Europy w Lekkoatletyce

Streszczenie:

Pierwsze Mistrzostwa Europy w Lekkoatletyce odbyły się w Turynie w 1934 roku, gdzie startowali wyłącznie mężczyźni. Dopiero po II wojnie światowej podczas Mistrzostw Europy w Oslo w 1946 roku rywalizacja objęła wspólnie kobiety i mężczyzn. Pierwszym reprezentantem Polskiego Związku Lekkiej Atletyki, który zdobył medal dla Polski był Janusz Kusociński. Natomiast pierwszą multimedalistką została Stanisława Walasiewicz. Podczas II ME w stolicy Austrii ta młoda zawodniczka zdobyła cztery medale, dwa złote i dwa srebrne. W latach 1934–1990 polscy lekkoatleci podczas ME zdobyli 92 medale (31 złotych, 26 srebrnych, 37 brązowych). Najwięcej tytułów mistrza Europy zdobyła Irena Szewińska, która pięciokrotnie stawała na najwyższym podium.

Mistrzostwa Europy (dalej: ME) w Lekkoatletyce organizowane są przez European Athletics od 1934 roku. Impreza odbywała się cyklicznie co 4 lata za wyjątkiem przełomu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Organizatorem pierwszej edycji ME był Turyn. Początkowo w zawodach startowali wyłącznie mężczyźni. Dopiero po II wojnie światowej podczas ME w Oslo w 1946 roku rywalizacja objęła wspólnie kobiety i mężczyzn.

W roku 1934 sytuacja finansowa Polskiego Związku Lekkiej Atletyki (dalej: PZLA) była ciężka, choć widać było znaczną poprawę w stosunku do lat dwudziestych. Do 1927 roku Związek, kluby oraz okręgi pozyskiwały środki finansowe głównie ze składek członkowskich oraz darowizn. Wraz z powstaniem Państwowego Urzędu Wychowania fizycznego i Przynależenia Wojskowego PZLA otrzymywał skromne datki od państwa¹⁷. Niekorzystna sytuacja materialna znacznie spowalniała rozwój polskiej lekkoatletyki. W porównaniu jednak z innymi dyscyplinami, „królowa sportu” znajdowała się w nienajgorszej sytuacji. Dla zawodników dostępne były obiekty i urządzenia lekkoatletyczne, co gwarantowało minimalny rozwój tej dyscypliny sportowej.

Pierwszy medal dla Polski podczas ME zdobył Janusz Kusociński. Zawodnik ten w Turynie w 1934 uplasował się na 2. pozycji w biegu na 5000 m. Trzecie wówczas miejsce oraz brązowy medal zdobył Jerzy Pławczyk w dziesięcioboju¹⁸. II ME odbyły się osobno dla kobiet i mężczyzn. Panie startowały we Wiedniu. Prawdziwą gwiazdą zawodów była Stanisława Walasiewicz. W stolicy Austrii ta młoda zawodniczka zdobyła cztery medale, dwa złote i dwa srebrne. Tytuł mistrzyni Europy wywalczyła w biegu na 100 m (11,9 s) oraz w biegu na 200 m (23,8 s). Natomiast udział w finale skoku w dal oraz w sztafecie 4x100 przyniósł jej dwa tytuły wicemistrzyni Europy. W konkurencjach mężczyzn startujących w Paryżu pol-

¹⁷ T. Jurek, *Lekkoatletyka polska do 1945 roku*, (w:) *Lekkoatletyka w Polsce 1919–1994*. Red. B. Woltmann, Warszawa 1994, s. 31.

¹⁸ Rocznik Jubileuszowy PZLA 1968, Warszawa 1969, s. 24.

scy lekkoatleci niestety nie wykazali szczytowej formy. Najlepiej spisał się Witold Gerutto, który zdobył tytuł wicemistrza Europy w dziesięcioboju (7006 pkt.)¹⁹.

W celu podniesienia formy polskich lekkoatletów przed zbliżającymi się ME w Oslo w 1946 roku PZLA zorganizował obozy treningowe w Białobrzegach i w Warszawie pod kierownictwem Zygmunta Siedleckiego. Na stadionie Bislet w Oslo po raz pierwszy wówczas rozegrano równocześnie mistrzostwa kobiet i mężczyzn. Jednak nasza reprezentacja nie odegrała znaczącej roli w Oslo, gdyż okres przygotowań okazał się zbyt krótki. W stolicy Finlandii punktowały wyłącznie panie, pomimo iż kadra narodowa była bardzo liczna (36 zawodniczek i zawodników). Jedyne, brązowy medal zdobyła Jadwiga Wajs-Grętkiewicz, która rzuciła dyskiem na odległość 39,37 m, a w pchnięciu kulą wywalczyła 4. miejsce (11,65 m). Liczono na dobry występ Stanisławy Walasiewiczówny. Jednak start tej zawodniczki zakończył się niepowodzeniem. W grupie mężczyzn najwyżej uplasował się wicemistrz Europy z poprzednich mistrzostw, Witold Gerutto. Ze względu na kontuzję zawodnik ten zajął dopiero 9. miejsce w dziesięcioboju²⁰.

W latach 1949–1950 rozpoczęto intensywne prace nad poprawą stanu polskiej lekkoatletyki. Zawiązała się liczna grupa wybitnych trenerów i działaczy. Położono silny nacisk m.in. na szkolenie zawodników i kadry trenerskiej. Rezultaty tych działań wymagały oczywiście czasu. Były one widoczne m.in. podczas ME w Sztokholmie w 1958 roku. Natomiast start na IV ME w Brukseli w 1950 roku był nadal nieudany. Zaledwie trójka polskich lekkoatletów nie była w stanie zdobyć żadnego medalu dla swojego kraju. Tuż za podium, na 4. miejscu uplasował się Emil Kiszka, Edward Adamczyk zajął 10. miejsce w dziesięcioboju (6861 pkt.), a Magdalena Bregulanka, która w konkursie pchnięcia kulą uzyskała odległość 12,80 zajęła 5. pozycję²¹.

Do Berna na V ME w 1954 roku wyjechała dość młoda i liczna ekipa 49 polskich zawodników. Najbardziej liczono na Janusza Sidłę. Oczywiście faworyt rzutu oszczepem nie zawiódł polskich kibiców, zdobywając tytuł mistrza Europy rzutem na odległość 76,35 m. Nieoczekiwanie tytuł wicemistrza Europy w skoku w dal przypadł Zbigniewowi Iwańskiemu (7,46 m). Dorobek medalowy powiększyła Elżbieta Duńska zajmując 3. miejsce również w skoku w dal. Na tych mistrzostwach panie po raz pierwszy startowały na średnich dystansach. Polskę reprezentowała wówczas Bożena Pestka, która w biegu na 800 m zajęła 5. miejsce²².

Dwanaście medali (8 złotych, 2 srebrne, 2 brązowe) to dorobek polskich lekkoatletów na ME w Sztokholmie rozgrywanych w dniach 19–24 sierpnia 1958 roku. Działania, które zostały podjęte dekadę wcześniej w celu poprawy i rozwoju polskiej „królowej sportu” przyniosły ogromne sukcesy. PZLA wprowadził wówczas kursy unifikacyjne dla trenerów oraz podjął centralne szkolenie czołowych zawodników. Dwa lata później Centralna Rada Związków Zawodowych przystąpiła do intensywnej pracy szkoleniowej na obozach i zgrupowaniach. To właśnie z Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Wałczu, gdzie dowodził Jan Mula, wyłonili się długodystansowcy, którzy w Sztokholmie powiększyli dorobek medalowy naszego kraju. Tytuły mistrzów Europy zdobyli: Zdzisław Krzyszkowiak (bieg na 10 km – 28.56,0 min; bieg na 5000 m – 13.53,4 min), Jerzy Chromik (bieg na 3000 m z przeszkodami – 8.32,8 min), Tadeusz Rut (rzut młotem – 64,78 m), Edmund Piątkowski (rzut dyskiem – 53,92 m), Janusz Sidło (rzut oszczepem – 80,18 m), Józef Szmidt (trójskok – 16,43 m), Barbara Lerczak-Janiszewska (bieg na 200 m – 24,1 s)²³.

¹⁹Tamże, s. 26.

²⁰Tamże, s. 29.

²¹Tamże, s. 34.

²²Tamże, s. 37.

²³Rocznik Jubileuszowy PZLA 1968, Warszawa 1969, s. 43-44.



Fot. 1. Janusz Sidło jako pierwszy zawodnik w Europie przekroczył 80 metrów w rzucie oszczepem

Źródło: Rocznik Jubileuszowy 1968, Warszawa 1969

W 1961 roku nastąpiła zmiana na stanowisku wiceprezesa do spraw szkolenia. Pod kierownictwem Antoniego Morończyka, który został również przewodniczącym Rady Trenerów opracowano nowy plan rozwoju polskiej lekkoatletyki. Powstała m.in. baza szkoleniowa w Spale z bardzo dobrym zapleczem treningowym oraz bytowym. Wszystkie te działania wpłynęły w pewnym stopniu na udany występ Polaków na VII ME w 1962 roku. Organizację imprezy powierzono Serbii (Belgrad). Nasi reprezentanci zdobyli 12 medali, 11 miejsc punktowanych, natomiast tuż za podium, na czwartych miejscach uplasowało się aż 4 lekkoatletów. Złoty medal wywalczyli: Józef Szmidt (trójskok – 16,55 m), Teresa Ciepły (80 m ppł. – 10,6 s) oraz sztafeta kobiet 4x100 m. Wicemistrzami Europy zostali: Elżbieta Krzesińska (skok w dal – 6,22 m), Marian Foik (bieg na 200 m – 20,8 s), Witold Baran (bieg na 1500 m – 3.42,1 min), Kazimierz Zimny (bieg na 5000 m – 14.04,8 min) oraz sztafeta mężczyzn 4x100 m. Natomiast na najniższym podium stanęli: Teresa Ciepły (bieg na 100 m – 11,4 s), Maria Piątkowska (bieg na 80 m ppł.), Barbara Lerczak-Sobottowa (bieg na 200 m – 23,9 s) oraz Władysław Nikiciuk (rzut oszczepem – 77,66 m). Na tych mistrzostwach debiutował wówczas Andrzej Badeński, który w biegu na 400 m zajął 6. miejsce²⁴.

Do historii niewątpliwie przejdą ME w 1966 roku w Budapeszcie, bowiem polscy lekkoatleci zdobyli rekordową liczbę medali. Piętnaście krążków, w tym 7 złotych, 5 srebrnych i 3 brązowe to dorobek reprezentantów naszego kraju na Nepszadionie. Pomimo nienajlepszej pogody w drugim dniu zawodów rozwiązał się worek medali dla polskich zawodników. Świetnie spisali się sprinterzy, Ewa Kłobukowska zwyciężczyni biegu na 100 m (11,5 s) oraz Wiesław Maniak również triumfator biegu na 100 m (10,5 s). W kolejnym dniu zmagania błyszczeli nasi czterystumetrowcy, Stanisław Grędziński dobiegł do mety jako pierwszy, a tuż za nim uplasował się najlepszy 400-metrowiec świata z 1965 roku Andrzej Badeński. Następnie rozegrano wspaniały bieg kobiet na 200 m. Tym razem Ewa Kłobukowska zajęła 2. miejsce, a tytuł mistrzyni Europy przypadł Irenie Kirszenstein. Polscy lekkoatleci byli także nie do pokonania w sztafecie mężczyzn 4x400 m, sztafecie kobiet 4x100 m, a także w skoku w dal kobiet. Na najniższym podium uplasowali się: Władysław Komar w pchnięciu kulą (18,68 m), Elżbieta Bednarek w biegu na 80 m ppł. (10,7 s) oraz Jarosław Bieda w skoku wzwyż (1,71 m)²⁵.

²⁴Tamże, s. 47-48.

²⁵ J. Samulski, *Budapeszt – Lato 1966*, Rocznik PZLA 1966, Warszawa 1967, s. 23-36; *Mistrzostwa Europy 1966 Budapeszt*, Rocznik PZLA 1966, Warszawa 1967, s. 37-38.



Fot. 2. Polska sztafeta kobiet 4x100 – mistrz Europy 1966 roku
Źródło: Rocznik Jubileuszowy 1968, Warszawa 1969

Największą imprezą lekkoatletyczną roku 1969 były niewątpliwie Mistrzostwa Europy (dalej: ME) w Atenach. Impreza ta wypadła w okresie całkowitej odnowy polskiej lekkoatletyki. Władze w PZLA objęła nowa ekipa, a kadra zawodników uległa radykalnemu odmłodzeniu. Start polskiej ekipy w ME skierowany był głównie na poszukiwanie utalentowanej młodzieży, która dorównałaby poziomem wytrenowania oraz odpornością psychiczną zawodnikom klasy europejskiej. Pomimo wielu niepowodzeń zadanie to zostało częściowo zrealizowane.

Podczas IX ME Polskę reprezentowała grupa 17 kobiet i 38 mężczyzn, która ze stolicy Grecji przywiozła 7 medali. Tytuły mistrzów Europy wywalczyli Mirosława Sarna w skoku w dal z wynikiem 6,49 m oraz Jan Werner w biegu na 400 m z czasem 45,1 s. Na uwagę zasługują również brązowe medale: Teresy Nowak w biegu na 100 m ppł – 13,7 s; Zenona Nowosza w biegu na 200 m – 20,9 s; Stanisława Grędzińskiego w biegu na 400 m – 45,8 s; Henryka Szordykowskiego w biegu na 1500 m – 3.39,8 min oraz Janusza Sidło w rzucie oszczepem – 82,90 m. Podczas zawodów ustanowione zostały również dwa rekordy kraju: w biegu na 1500 m Zofia Kołakowska – 4.25,4 min oraz w sztafecie 4x400 m w składzie Krystyna Hryniewiecka, Anna Bełtowska, Danuta Piecyk, Elżbieta Skowrońska – 3.38,1 min. Nieobecność Ireny Szewińskiej z powodu ciąży, spowodowała, że polska sztafeta pań 4x100 nie osiągnęła żadnego sukcesu. W sumie polscy lekkoatleci zdobyli 88 punktów. Natomiast w punktacji medalowej Polska zajęła VI miejsce po NRD, ZSRR, Anglii, Francji i Czechosłowacji²⁶.

Ostatnim sprawdzianem przed Igrzyskami Olimpijskimi były ME w Helsinkach, które odbyły się w dniach 10–15 sierpnia 1971 roku. Rekordowo liczna ekipa polskich lekkoatletów, 65-osobowa kadra, wyjechała do stolicy Finlandii w wyjątkowo optymistycznych nastrojach. Na zawodach poprzedzających ME Polacy prezentowali wysoki poziom w związku z tym liczone na poprawę dorobku medalowego Większość zawodników nie wykazała jednak szczytowej formy. Przyczyny niepowodzeń były różne m.in. słaba odporność psychiczna zawodników, typowanie do reprezentacji na podstawie jednego wyniku, błędy kalendarzowe, a także kłopoty wynikające z trójmeczem z CSRS i Węgrami. Okazało się również, że zawodnicy

²⁶IX Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce Ateny 16 – 21.IX.1969, Rocznik PZLA 1969, Warszawa 1970, s. 13-22; IX Lekkoatletyczne Mistrzostwa Europy w Atenach, Lekka Atletyka 1969, nr 11, s. 24.

eurolpejscy znacznie podnieśli swoje umiejętności²⁷. Ostatecznie Polska w punktacji zespołowej uplasowała się na 5 pozycji zdobywając 117 punktów. Złoty medal zdobyła jedynie Daniela Jaworska w rzucie oszczepem – 61,00 m. Dwie sztafety męskie: 4x100 m w składzie Gerard Gramse, Tadeusz Cuch, Zenon Nowosz, Marian Dudziak (39,7 s) oraz 4x400 m w składzie Andrzej Badeński, Jan Balachowski, Waldemar Korycki, Jan Werner (3.03,6 min) zajęły 2. miejsce. W grupie kobiet brązowe medale zdobyły Irena Szewińska w biegu na 200 m z czasem 23,3 s oraz Teresa Sukniewicz w biegu 100 m ppł – 13,3 s. Natomiast w grupie mężczyzn na 3. miejscu uplasowali się w biegu na 400 m Jan Werner (45,6 s); w skoku w dal Stanisław Szudrowicz (7,87 m); w pchnięciu kulą Władysław Komar (20,04 m)²⁸.

Rok 1974 ukazał bardzo wzmoczoną pracę kadry szkoleniowej w drużynie czołowych lekkoatletów. Po nieudanych startach w Atenach i Helsinkach kolejne ME przyniosły polskiej lekkoatletyce większe sukcesy. Zdobyte 10 medali, 26 miejsc w finałach, 127 punktów i 4. miejsce w punktacji zespołowej to rezultaty 56-osobowej ekipy polskich lekkoatletów na XI Mistrzostwach Europy w Rzymie, które odbyły się w dniach 1–8 września 1974 roku²⁹.

Najwybitniejszą zawodniczką imprezy była Irena Szewińska, która zdobyła dwa tytuły mistrzyni Europy w biegu na 100 i 200 m (11,13 s; 22,51 s) oraz brązowy medal w sztafecie 4x100 m (43,48 s). Znaczące osiągnięcia zanotowano również w ekipie męskiej. Na uwagę zasługują Mirosław i Leszek Wodzyńscy, którzy awansowali do finału biegu na 110 m ppł. zdobywając kolejno srebrny i brązowy medal. Bieg finałowy 3000 m z przeszkodami również należał do Polaka – Bronisława Malinowskiego (8.15,0 min). Dwóch reprezentantów polskich znalazło się także w finale trójskoku – Andrzej Sontag ostatecznie zdobył brązowy medal z wynikiem 16,61 m, a Michał Joachimowski zajął 5. miejsce. Tytuł mistrza Europy wywalczył także Ryszard Skowronek w dziesięcioboju pokonując swoich rywali wynikiem 8,207 punktów³⁰. Pomimo tych wszystkich osiągnięć polska lekkoatletyka jeszcze odbiegała od poziomu europejskiego. Widać było duże braki szczególnie w sprincie męskim, generalnie nie było biegów średnich i długich, trudna sytuacja panowała także w rzutach i skokach.

Wyniki i osiągnięcia na Mistrzostwach Europy w Pradze w 1978 roku porównywano do Aten 1969 roku, gdzie dorobek polskich lekkoatletów był praktycznie taki sam. Polacy zdobyli zaledwie 7 medali, 95 punktów i 5. miejsce w punktacji zespołowej. Podczas pierwszych dni zawodów Polacy zanotowali same niepowodzenia. Konkurencje, które uważane były za czołowe w reprezentacji (skok o tyczce, bieg na 100 m ppł. kobiet, bieg na 400 m kobiet) nie przyniosły spodziewanych sukcesów. Dopiero w ostatnim dniu zawodów polska ekipa pokazała wyższy poziom sportowy. Na najwyższym podium uplasował się Bronisław Malinowski w biegu na 3000 m z przeszkodami (8.15,1 min). Drugi złoty medal zdobyła sztafeta 4x100 m mężczyzn (38,58 s). Tytuły wicemistrzowskie wywalczyli Jan Pusty w biegu na 110 m ppł. oraz sztafeta męska 4x400 m. Na 3. miejscu uplasowało się trzech polskich zawodników: Irena Szewińska, która kończyła już karierę sportową (bieg na 400 m), Jan Ornoch (chód na 50 km) oraz sztafeta kobiet 4x400 m³¹.

Do Pragi pojechało ostatecznie 46 lekkoatletów. Była to najskromniejsza ekipa jaka startowała w ME od 1954 roku. Sytuacja ta wskazywała na znaczny deficyt zawodników, który spowodowany był m.in. brakiem reguł określających nabór i selekcję do grup lekkoatletycznych, złym stanem bazy sportowej, a także niedostatecznym poziomem kształcenia i do kształcenia kadry trenerskiej.

²⁷J. Jackowski, *Ocena sezonu 1971*, Rocznik PZLA 1971, Warszawa 1972, s. 5-14;

²⁸X Mistrzostwa Europy w Helsinkach, *Lekka Atletyka 1971*, nr 10, s. 1-27; *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975, s. 239-240; X Mistrzostwa Europy w Lekkiej Atletyce Helsinki 10 – 15.08.1971 r., s. 44-48.

²⁹Z. Głuszek, *Wymowa dziesięciu medali*, Lekkoatletyka 1974, nr 11, s. 3-5.

³⁰Wyniki XI Mistrzostw Europy-Mężczyźni, s. 6-13; Wyniki XI Mistrzostw Europy – Kobiety, s. 14-18, Lekkoatletyka 1974, nr 11; *Księga sportu polskiego 1944–1974*. Warszawa 1975, s. 245.

³¹Z. Chmielewski, R. Żochowski, *Sport '78 Kalejdoskop*. Warszawa 1979, s. 119-128; Wyniki XII Mistrzostw Europy, Lekkoatletyka 1978, nr 11, s. 6-16.

W związku z pogarszającą się sytuacją ekonomiczną kraju oraz zmianami w życiu politycznym występ Polaków na XII ME w Atenach w 1982 roku wypadł poniżej oczekiwań. W klasyfikacji końcowej zespół żeński z wynikiem 39 punktów uplasował się na 7. miejscu. Mężczyźni natomiast zajęli 8. pozycję zdobywając zaledwie 69 punktów. Jedyny złoty medal zdobyła Lucyna Langierówna-Kałek w biegu na 100 m ppł (12,45 s). Janusz Trzepizur (skok wzwyż – 2,27 m) i Bogusław Kamiński (3000 m z przeszkodami – 8.19,22 min) uplasowali się w finałach na 2. miejscu. Zawodnicy którzy uzyskali czołowe miejsca na igrzyskach w 1976 i 1980 roku z różnych powodów nie wystartowali w Atenach. Ich miejsca zajęli młodzi, mało utalentowani sportowcy, którzy nie byli w stanie dorównać zawodnikom europejskim³².

Jeszcze gorzej wypadł występ polskich lekkoatletów podczas kolejnych dwóch edycji ME. W dniach 26–31 sierpnia 1986 roku w Stuttgardzie po raz pierwszy od 1954 roku Polacy nie zdobyli medalu w konkurencjach indywidualnych. Z powodu dyskwalifikacji zespołu ZSRR brązowy medal zdobyła jedynie sztafeta kobiet 4x400 m z czasem 3.24,65 min w składzie Ewa Kasprzyk, Marzena Wojdecka, Elżbieta Kapusta, Genowefa Błaszak. Na uwagę zasługuje start Krzysztofa Krawczyka, który ostatecznie zajął 5. miejsce w skoku wzwyż. Piątą lokatę wywalczył także Ryszard Ostrowski w biegu na 800 m. W bardzo wyrównanym biegu na 400 m ppł. nasza reprezentantka, Genowefa Błaszak, również uplasowała się na 5. pozycji. Duże nadzieje wiązano ze startem Bogusława Mamińskiego. Niestety zawodnik ten nie ukończył biegu na swoim koronnym dystansie 3000 m z przeszkodami. Cztery lata później z chorwackiego Splitu w 1991 roku Polacy przywieźli jedynie dwa brązowe medale. Pierwszy z nich przypadł nieoczekiwanie Piotrowi Piekarskiemu w biegu na 800 m (1.47,70 min), a drugi zdobył długodystansowiec Sławomir Majusiak w biegu na 5000 m (13.22,92 min)³³.

W latach 1934–1954 Polacy nie osiągnęli znaczących wyników podczas ME. W szczególności po II wojnie światowej poziom sportowy naszej reprezentacji znacząco odbiegał od czołówki europejskiej. Na ME w 1950 w Oslo wyjechała skromna, zaledwie 3-osobowa ekipa lekkoatletów, która ze stolicy Norwegii nie przywiozła żadnego medalu. Był to najgorszy start Polaków na ME do 1990 roku.

Lata świetności polskiej „królowej sportu” na arenie europejskiej przypadają na lata 1958–1974. W tym czasie polscy lekkoatleci zdobyli największą liczbę medali. Na uwagę zasługuje występ naszych zawodników w Budapeszcie w 1966 roku. W stolicy Węgier lekkoatleci aż 15 razy stawali na podium, siedmiu zawodników uzyskało tytuł mistrza Europy, a pięciu – tytuł wicemistrza. W tych latach Polacy zdobywali również rekordową liczbę punktów w klasyfikacji ogólnej ME, jak również większość zawodników uzyskiwała kwalifikacje do rund finałowych w poszczególnych konkurencjach. Liczba zawodników uczestnicząca w ME w latach 1958–1974 również plasowała się na wysokim poziomie. W 1971 roku na ME wyjechała 65-osobowa ekipa naszych lekkoatletów. Była to najliczniejszy skład kadry narodowej na ME w analizowanych latach.

Początki regresu polskiej lekkoatletyki zaczynają się od 1978 roku, kiedy podczas ME w Helsinkach Polacy zdobywają zaledwie 95 punktów. Cztery lata później w Atenach reprezentanci naszego kraju plasują się na 8 miejscu w klasyfikacji ogólnej z 69 punktami. Natomiast prawdziwy spadek formy widoczny jest w kolejnych latach. W 1990 roku zaledwie 18 zawodników i zawodniczek reprezentuje Polskę na ME w Splicie. Tej skromnej ekipie udaje

³²J. Żemantowski, *Cztery asy w marnej talii*, *Lekkoatletyka* 1982, nr 312, s. 4-5; *Mistrzostwa Europy 6 – 12.09.1982 Ateny*, *Rocznik PZLA* 1982, Warszawa 1983, s. 66-72.

³³*XIV Mistrzostwa Europy Stuttgart 16 – 31 sierpnia*, *Rocznik PZLA* 1986, Warszawa 1987, s. 290-295; B. Lisowski, M. Petruczenko, *Zza trybun Neckarstadionu*, *Lekkoatletyka* 1986, nr 10 (359), s. 3-6; D. Grinberg, Z. Jonik, H. Kurzyński, L. Luftman, S. Pietkiewicz, J. Rozum, T. Wołejko, *90 lat polskiej lekkoatletyki 1919–2009*, Komisja Statystyczna PZLA, Warszawa 2009, s. 97.

się zdobyć zaledwie dwa brązowe medale, 28 punktów w klasyfikacji ogólnej, a kwalifikacje do rund finałowych udało się zdobyć tylko siedmiu zawodnikom.

W latach 1934–1990 lekkoatleci zdobyli na ME w sumie 92 medale. W analizowanym okresie trzydziestu jeden zawodników stanęło na najwyższym podium, tytuły wicemistrzów Europy zdobyło 26 polskich lekkoatletów. Natomiast brązowe medale przypadły 37 zawodnikom. Najwięcej, aż 10 medali, na ME zdobyła Irena Szewińska. Utalentowana Polka aż 5 razy stawała na najwyższym podium. Do grona multimedalistów zaliczyć można także m.in. Stanisławę Walasiewicz (4 medale), Jana Wernera (4 medale), Janusza Sidłę (3 medale) oraz Teresę Ciepły (3 medale). Dodatkowo polska reprezentacja lekkoatletów aż 23 razy ustanawiała nowe rekordy mistrzostw. Najwięcej rekordów, aż 7, zostało pobitych w 1958 roku w Budapeszcie. Wtedy też lekkoatleci zdobyli najwięcej złotych medali w historii ME.

Tabela 6. Edycje Mistrzostw Europy w Lekkoatletyce w latach 1934–1990

Data	Gospodarz	Stadion
7 – 9 września 1934	Turyń	Stadio Mussolini
3 – 5 września 1938	Paryż*	Stade Olympique Yves-du-Manoir
17 – 18 września 1938	Wiedeń**	Praterstadion
23 – 25 sierpnia 1946	Oslo	Stadion Bislett
23 – 27 sierpnia 1950	Bruksela	Stadion Króla Baudouina I
25 – 29 sierpnia 1954	Berno	Stadion Neufeld
19 – 24 sierpnia 1958	Sztokholm	Stadion Olimpijski
12 – 16 sierpnia 1962	Belgrad	Stadion Armii Jugosłowiańskiej
30 sierpnia – 04 września 1966	Budapeszt	Népstadion
16 – 21 września 1969	Ateny	Stadion Karaískákis
10 – 15 sierpnia 1971	Helsinki	Stadion Olimpijski
01 – 08 września 1974	Rzym	Stadion Olimpico
25 sierpnia – 03 września 1978	Praga	Stadion Evžena Rošického
06 – 12 września 1982	Ateny	Stadion Olimpijski
26 – 31 sierpnia 1986	Stuttgart	Neckarstadion
27 sierpnia – 01 września 1990	Split	Poljud

*W Paryżu startowali mężczyźni

** W Wiedniu startowały kobiety

Źródło: Na podstawie prasy i badań własnych

Tabela 7. Dorobek medalowy polskich lekkoatletów na ME w Lekkoatletyce w latach 1934–1990

	Złoto	Srebro	Brąz	Razem
1934	0	1	1	2
1938	2	3	1	6
1946	0	0	1	1
1950	0	0	0	0
1954	1	1	1	3
1958	8	2	2	12
1962	3	5	5	13
1966	7	5	3	15
1969	2	0	7	7
1971	1	3	5	9
1974	4	2	4	10
1978	2	2	3	7
1982	1	2	1	4
1986	0	0	1	1
1990	0	0	2	2
suma	31	26	37	92

Źródło: Na podstawie prasy i badań własnych

Tabela 8. Polacy na ME w Lekkoatletyce w latach 1934–1990

Rok	Liczba zawodników	Liczba miejsc w finałach	Punkty w klasyfikacji ogólnej	Liczba zdobytych medali	Lokata za punkty	Liczba konkurencji	
						M	K
1934	5	5	25	2	9	22	-
1938 Paryż	7	7	24	1	10	23	-
1938 Wiedeń	7	9	46	5	2	-	9
1946	18	8	26	1	12	24	9
1950	3	3	11	0	16	24	10
1954	35	16	60	3	8	24	11
1958	49	29	154	12	4	24	12
1962	50	30	152	13	4	24	12
1966	56	28	159	15	4	24	12
1969	55	21	88	7	5	24	14
1971	65	29	117	9	5	24	14
1974	56	26	127	10	4	24	15
1978	46	22	95	7	4	24	16
1982	37	15	69	4	8	24	17
1986	36	12	40	1	9	24	19
1990	18	7	28	2	14	24	19
Razem	529	267	1221	92	-	-	-

Źródło: Na podstawie prasy i badań własnych

Tabela 9. Rekordy mistrzostw ustanowione przez polską reprezentację lekkoatletów na ME w latach 1934–1990

Rok	Konkurencja	Zawodnik	Wynik
1938	Bieg na 100 m	Stanisława Walasiewicz	11,9 s
	Bieg na 200 m	Stanisława Walasiewicz	23,8 s
1958	Bieg na 5000 m	Zdzisław Krzyszkowiak	13.54,4 min
	Bieg na 10000 m	Zdzisław Krzyszkowiak	28.56,0 min
	Bieg na 3000 m z przesz. Trójskok	Jerzy Chromik	8.38,2 min
	Trójskok	Józef Szmidt	16,43 m
	Rzut dyskiem	Edmund Piątkowski	53,92 m
	Rzut młotem	Tadeusz Rut	64,78 m
	Rzut oszczepem	Janusz Sidło	80,18 m
1962	Trójskok	Józef Szmidt	16,55 m
1966	Bieg na 200 m	I. Kirszenstein	23,1 s
	Sztafeta kobiet 4x100 m	E. Bednarek, D. Straszyńska, I. Kirszenstein, E. Kłobukowska	44,4 s
	Sztafeta mężczyzn 4x400 m	J. Werner, E. Borowski, S. Grędziński, A. Badeński	3.04,5 min
	Skok w dal	I. Kirszenstein	6,55 m
1969	Bieg na 400 m	Jan Werner	45,7 s
1971	Rzut oszczepem	Daniela Jaworska	61,00 m
1974	Bieg na 3000 m z przesz.	Bronisław Malinowski	8.15,0 min
	Dziesięciobój	Ryszard Skowronek	8207 pkt.
	Bieg na 100 m	I. Szewińska	11,13 s
	Bieg na 200 m	I. Szewińska	22,51 s
1978	Bieg na 3000 m z przesz.	Bronisław Malinowski	8.15,1 min
	Sztafeta mężczyzn 4x100 m	Z. Nowosz, Z. Licznarski, L. Dunecki, M. Woronin	38,58 s
1982	Bieg na 100 m ppł.	Lucyna Kałek	12,45 s

Źródło: D. Grinberg, Z. Jonik, H. Kurzyński, L. Luftman, S. Pietkiewicz, J. Rozum, T. Wołejko, *90 lat polskiej lekkoatletyki 1919–2009*. Komisja Statystyczna PZLA, Warszawa 2009, s. 28-31.

Tabela 10. Polscy multimedaliści ME w Lekkoatletyce

Zawodnik	Złoto	Srebro	Brąz	Razem
Irena Szewińska	5	1	4	10
Stanisława Walasiewicz	2	2	0	4
Barbara Sobotta	2	0	2	4
Jan Werner	2	1	1	4
Ewa Kłobukowska	2	1	0	3
Andrzej Badeński	1	2	0	3
Teresa Ciepły	2	0	1	3
Stanisław Grędziński	2	0	1	3
Janusz Sidło	2	0	1	3
Zenon Nowosz	1	1	1	3
Maria Piątkowska	0	1	2	3

Źródło: Na podstawie prasy i badań własnych